

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Fra globale mål til lokal handling

Hvordan operasjonalisere FNs bærekraftsmål slik at de får betydning for lokal samfunnsutvikling i Sola?

Sola
kommune

1. Bakgrunn

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å sikre sosial rettferdighet, god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Regjeringen har bestemt at bærekraftsmålene utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. Det innebærer at det er en nasjonal forventning om at bærekraftsmålene skal utgjøre en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen, også i Sola.

2. Grunnlag for regional og kommunal planlegging

De 17 bærekraftsmålene, med tilhørende 169 delmål, er et helhetlig rammeverk for å analysere og vurdere arbeidet med bærekraftig utvikling globalt. FN og regjeringen gir derimot ingen føringer eller metode for hvordan de 17 bærekraftsmålene, med tilhørende delmål, skal omsettes til lokal kontekst. Likevel fremheves fylkeskommuner og kommuner som nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og bærekraftsmålene i Norge. Fylkeskommunene og kommunene er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er de ansvarlig for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter.

En vellykket samfunns- og arealplanlegging avhenger av at Sola kommune evner å forstå hva bærekraftsmålene betyr for vår måte å drive samfunnsutvikling, samt evner å iverksette tiltak som ivaretar en helhetlig tilnærming til målene. Forutsetningen for å lykkes globalt er derfor at bærekraftsmålene relateres til lokale kontekster, og integreres i kommunens planlegging på tvers av tjenesteområder.

3. Oppdrag og rammer

[Sola kommunes planstrategi for perioden 2020-2023](#) ble vedtatt av kommunestyret oktober 2020. Det fremgår av planstrategien og det politiske vedtaket, at kommuneplanens samfunns- og arealdel skal revideres.

Planstrategien presiserer at enkelte elementer skal videreføres fra gjeldende kommuneplan (2019-2035):

- «[...] visjon, verdier og de fire strategiske mål blir videreført for neste planperiode»(s.28)
- «Sola kommune vil legge FN`s bærekraftsmål til grunn for all planlegging.» (s. 7)

og at

- «Kommunens samfunnsdel blir kommunens operasjonalisering av FNs bærekraftsmål»(s.28).

Føringene fra planstrategien 2020-2023 følges opp i vedtatt [«Planprogram for kommuneplanens samfunns- og arealdel mot 2040»](#) hvor det legges vekt på at hensikten ved å revidere kommuneplanen er å styrke den som styringsverktøy:

«Dette skal gjøres ved å sikre at samfunnsdelen fremstår som et tydelig styringsdokument med langsiktige mål, prioriterte innsatsområder og strategier»

(utdrag fra vedtatt planprogram s. 7).

Den nye kommuneplanen skal, etter planprogrammet og planstrategien, konkretisere hvordan FNs bærekraftsmål skal forstås og brukes i en Sola-kontekst slik at vi oppnår en god kobling til kommunens eksisterende samfunns mål. Det betyr at FNs bærekraftsmål skal konkretiseres og synliggjøres innenfor de eksisterende samfunns målene:

- I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse
- I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn
- I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft
- I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

4. Hvordan andre har valgt å løse operasjonalisering av FNs- bærekraftsmål

Det foreligger ingen felles anbefalt metodikk for å omsette de globale målene til en regional og lokal kontekst. Flere kommuner og fylkeskommuner jakter gode metoder for å implementere bærekraftsmålene og identifisere hvilke indikatorer en skal bruke til å rapportere effekt og status. I fravær av en anbefalt felles metodikk fra nasjonalt hold blir det dermed slik at vi i stor grad ser oss rundt etter hvordan andre fylkeskommuner og kommuner løser dette.

4.1 En metode: Utvalgte bærekraftsmål

FN velger ofte å illustrere de 17 bærekraftsmålene ved bruk av ett venndiagram som vist i figur 1. Ved å illustrere målene i et venndiagram gis det også et signal om at det er balanse mellom målene og de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling; økologisk, sosial og økonomisk bærekraft.

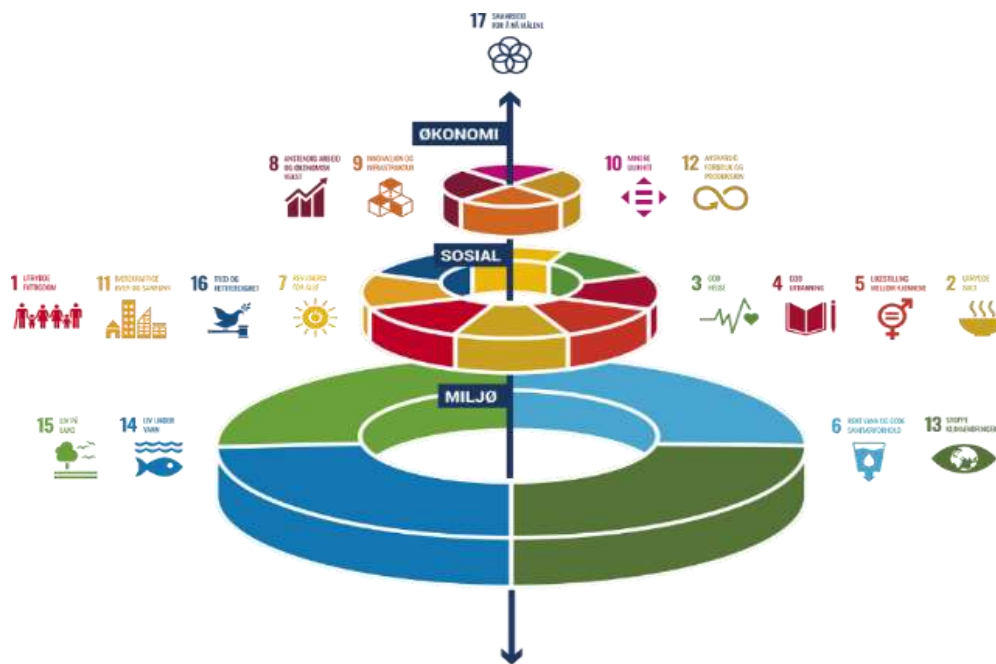

Figur 1: Oversikt over FNs bærekraftsmål

Flere kommuner har valgt å ta utgangspunkt i venndiagrammet ved å velge ut noen spesifikke mål blant de 17. Det er gjennom de utvalgte målene at kommunene da skal konsentrere sin samfunns- og arealplanlegging ut fra forpliktelsen om bærekraftig utvikling. I rapporten [\(2020\) «Strekk i laget: en kartlegging av hvordan FNs bærekraftsmål implementeres i regional og kommunal planlegging»](#) fremgår det derimot fra en av kommunene, som har valgt å prioritere utvalgte bærekraftsmål, at de antageligvis ikke ville gjort tilsvarende om det skulle ha startet prosessen forfra i og med at de anser alle de 17 bærekraftsmålene er relevante: « Ved en revisjon, trodde denne informanten, at kommunen kom til å gå bort fra en slik tilnærming» (ibid s. 64).

4.2 En annen metode: De tre dimensjonene av bærekraft

En annen praksis og metode er å relatere de 17 bærekraftsmålene til de tre dimensjonene av begrepet bærekraftig utvikling: økologisk, sosial og økonomisk bærekraft, med mål 17 som en forutsetning for å lykkes med de tre dimensjonene. Det kan se ut til at de fleste fylkeskommuner har valgt å ta i bruk denne metodikken. Flertallet av fylkeskommunene har valgt å fokusere på å dekke de tre dimensjonene økologisk, sosial og økonomisk bærekraft som vist i figur 2., jf. (ibid s.74).

Figur 2: FNs bærekraftsmål inndelt i økologisk, sosial og økonomisk bærekraft

Imidlertid mener noen at denne metodikken innebærer en tyngdepunktforskyvning, hvor bærekraftsmålene knyttet til økologisk bærekraft fremheves som grunnlag for alle de andre målene, jf. (ibid s. 11-12). Figuren kan forstås som et uttrykk for målhierarki, og at vektlegging av bærekraftsmålene knyttet til den økologiske og sosiale dimensjonen er helt avgjørende. Flere av fylkeskommunen har også pekt på behovet for å likevel prioritere noen utvalgte av de 17 målene for å spisse innsatsen.

5. Hvordan vi vil operasjonalisere FNs bærekraftsmål

For å avklare hvordan Sola kommune skal operasjonalisere FNs bærekraftsmål har det vært viktig å se til hva fylkeskommuner og andre kommuner gjør, samt å utforske ulike metoder/praksiser i lys av hvilken type kommune Sola er. Det er viktig at en operasjonalisering av FNs bærekraftsmål kan løses innenfor eksisterende styringssystem, administrative funksjoner og ressurser.

Bærekraftsmålene skal være til for alle i kommunen og det skal foreligge en felles metodikk for hvordan vi tar dem i bruk i Sola.

Det er i tillegg en målsetning om at operasjonalisering av bærekraftsmålene bidrar til å forsterke den målstrukturen vi har i dag, ikke komplisere den.

Dette innebærer at ved å operasjonalisere FNs bærekraftsmål i Sola, må vi ta høyde for:

- Operasjonalisering av bærekraftsmålene skal skje innenfor etablert målstruktur.
- Operasjonaliseringen av bærekraftsmålene skal, så langt det er mulig, løses innenfor eksisterende styringssystem, administrative funksjoner og ressurser.
- Utvalg av indikatorer, for å rapportere på bærekraftsmålene, skal sees i lys av eksisterende indikatorer som brukes inn i eks. befolkningsprognoser, folkehelseoversikten, KOSTRA, SSB og etc.
- At en fremtidig rapportering på status for bærekraftsmålene i lokal kontekst skjer innenfor eksisterende rapportering- og plansystem
  - eksempelvis i forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget til planstrategien.

6. Sola kommunes operasjonisering av FNs bærekraftsmål

Kommunens strategiske mål er utarbeidet med bakgrunn i plan- og bygningslovens formålsparagraf §1-1: «Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner», ikke med tanke på FNs bærekraftsmål.

Med begrepet bærekraftig utvikling menes:

«Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov» (Brundtlandkommisjonen 1987).

Kommunens samfunns mål er tverrsektorielle. Det betyr at de gjelder for alle tjenesteområdene i kommunen, og at vi må arbeide sammen, på tvers av tjenesteområdene for å oppnå den utviklingen som vi ønsker for Sola. På denne måten tar hver og en aktiv del i utviklingen av Sola. I tillegg er også målene gjensidig avhengige av hverandre. I dette ligger det at det skal arbeides innenfor alle de fire målene for å sikre en samfunnsutvikling i ønsket retning. Alle målene er like viktige, og for å bygge opp under visjonen «Ansvar for hverandre» må vi ha fremgang på alle sammen.

God samfunnsutvikling får vi om alle tjenesteområdene arbeider innenfor alle de fire strategiske målene, og innenfor alle de 17 bærekraftsmålene. Derfor blir alle de 17 bærekraftsmålene viktige for å styre utviklingen av Sola i ønsket retning.

Vår gjennomgang av bærekraftsmålene viser at kommunens samfunns mål er innrettet slik at de samsvarer med bærekraftsmålene, selv om samfunns målene ikke er utarbeidet med tanke på FNs bærekraftsmål. Sammenhengen mellom samfunns målene og bærekraftsmålene er illustrert i figur 3, og viser at kommunens visjon og samfunns mål er i tråd med FNs bærekraftsmål. Figur 3 er tenkt å illustrere koblingen mellom samfunnsmålene i kommuneplanen og FNs bærekraftsmål¹, mens side 7-15 gir en utfyllende tekstlig beskrivelse av hvordan de strategiske målene fra kommuneplanen er samstemte med innholdet i FNs bærekraftsmål².

Solas operasjonisering av FNs bærekraftsmål er derfor ivarettatt gjennom kommunens samfunns mål. Vi anbefaler likevel at det i forbindelse med kommuneplanprosessen arbeides med å innarbeide FNs målformuleringer sammen med de strategiske målene, men uten at dette etablerer ett ekstra målhierarki. Dette vil bidra til å konkretisere og forsterke samfunns målene i kommuneplanen.

6.1 Rød tråd og rapportering

For å sikre helhetlig planlegging og effektiv styring i tråd med kommunes samfunns mål, og herunder da også FNs bærekraftsmål, skal alle planene i Sola kommune bygges opp med en helhetlig og gjennomgående målstruktur (følges opp i egen sak om plansystemet). Det innebærer at det skal være en rød tråd fra samfunns målene i kommuneplanen, til mer utdypende temaplaner, strategier og handlingsplaner i underliggende planverk.

Foreløpig legges det ikke opp til en egen rapportering på bærekraftsmålene. Det anbefales at en viderefører at det rapporteres på kommunens samfunns mål i handlings- og økonomiplanen og årsrapporten, og at det ved å rapportere på samfunns målene implisitt rapporteres på bærekraftsmålene.

Kort oppsummert: vår oppfølging av kommuneplanen innebærer også oppfølging av bærekraftsmålene.

Videre anbefales det at forarbeidet til den kommunale planstrategien – kunnskapsgrunnlaget – utgjør, sammen med folkehelseoversikten, kommunens status på bærekraftsmålene. Kunnskapsgrunnlaget utarbeides en gang hvert fjerde år.

---

² Beskrivelsen av bærekraftsmålene 1-17 er utdrag som er hentet fra Meld. St. 40 (2020-2021). [Mål med mening. Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030](#)

I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn

I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft

I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

Figur 3: Illustrasjon av sammenhengen mellom samfunns målene og FNs bærekraftsmål.

MÅL: I SOLA SKAPER VI TILHØRIGHET GJENNOM DELTAKELSE

Nåværende beskrivelse av målet:

«Kommunen skal, gjennom samskaping og tenke «helse i alt vi gjør», arbeide for at alle innbyggere skal oppleve god livskvalitet, tilhørighet, trygghet og inkludering. Innbyggerne i Sola skal ha mulighet for og anledning til å medvirke og delta i kommunens tjenestetilbud, uavhengig av alder, funksjonsevne, etnisitet, kjønn og religion. Formålet er å styrke lokalsamfunnet slik at innbyggere i alle livsfaser kan delta i fellesskapet.» **Handlings- og økonomiplan 2022-2025**

Kommuneplanmålet er i tråd med følgende bærekraftsmål:

Mål 1: Utrydde fattigdom

Regjeringens mål er et samfunn med små forskjeller. Regjeringens førsteprioritet i sosialpolitikken er derfor å bekjempe fattigdom, særlig blant barnefamilier. Trygg og god omsorg og gode barnehager og skoler er grunnleggende for å sikre like muligheter og gode levekår for alle. De viktigste tiltakene for å nå bærekraftsmål 1 i Norge er utdanning, arbeidsrettede tiltak, god integrering, trygge og gode boforhold, gode helsetjenester og inkludering i fritidsaktiviteter.

Regjeringen vil redusere fattigdom og redusere risikoen for at levekårsutfordringer går i arv ved å inkludere flere i arbeidslivet. Arbeid er viktig for den enkeltes velferd og helse, og bidrar til verdiskaping, som igjen legger grunnlaget for finansieringen av våre velferdsordninger. Deltakelse i arbeidslivet er dessuten en viktig arena for å bidra til mindre inntektsforskjeller, og bidrar også til inkludering, tilhørighet og mening, sosial mobilitet, bedre helse, læring og mestring.

Regjeringen vil at flere skal få mulighet til å eie sin egen bolig. Det å eie bolig gir ofte lavere boutgifter enn ved leie. De som eier, opparbeider seg også ofte egenkapital gjennom å betale ned på boliglånet. Det å eie bolig kan derfor bidra til å redusere fattigdom og forhindre at fattigdom går i arv. Regjeringen vil stimulere til flere offentlige og private leie-til-eie-modeller og andre kjøpsmodeller for å hjelpe flere inn på boligmarkedet, og bidra til bedre sammenheng mellom de boligsosiale virkemidlene og andre tjenester som f.eks. rusomsorg, psykisk helsehjelp og sosialhjelp.

Barn og unge i lavinntektsfamilier har økt risiko for å falle utenfor viktige samfunnsarenaer sammenlignet med andre barn.

Mål 3: God helse og livskvalitet

Sosialt bærekraftige samfunn kjennetegnes av tillit, trygghet, deltakelse og tilhørighet, samt likeverdig tilgang til velferds- og helsetjenester, tilgang til arbeid, utdanning og gode oppvekstforhold og nærmiljøer. Dette er forhold som også står sentralt i den norske folkehelsepolitikken. God helse og livskvalitet har en egenverdi og er viktig for hver enkelt av oss, og for å kunne delta i arbeidslivet og bidra i samfunnet. En god og jevnt fordelt helse i befolkningen er derfor en av samfunnets viktigste ressurser.

Folkehelsepolitikken retter seg mot et bredt sett av sosiale, miljømessige og strukturelle forhold som påvirker helse og livskvalitet. Det er nødvendig at alle samfunnets sektorer bidrar med de virkemidlene og ressursene de har til rådighet

Mål 4: God utdanning

Gode barnehager og skoler som løfter alle barn og unge uavhengig av bakgrunn, er viktige bidrag for å skape et samfunn med små forskjeller og like muligheter for alle. Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Tidlig innsats og inkluderende fellesskap er viktig for å motvirke kjønnsforskjellene i skolen.

Mål 5: Likestilling mellom kjønnene

Inkludere flere og legge til rette for like muligheter i utdanning, arbeidsliv og andre samfunnsarenaer, uavhengig av for eksempel kjønn, etnisk bakgrunn, alder eller funksjonsnedsettelse. Det er viktig at kommunen tar ansvar og arbeider målrettet for likestilling på alle områder.

Mål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner

Gjennom demokratiet avgir borgerne makt til offentlige institusjoner som de samtidig forventer gir noe tilbake. Dette kalles gjerne for samfunnskontrakten. Det norske demokratiet gir alle rett og frihet til å uttrykke seg gjennom sine stemmer og handlinger, samtidig som alle står fritt til å organisere seg og konkurrere om å fremme interesser, ideer, verdier, livssyn og behov.

Den norske forvaltningen skal være åpen og ha høy tillit i befolkningen. Arbeide for å forebygge og bekjempe kriminalitet blant barn og unge.

MÅL: I SOLA BYGGER VI ET BÆREKRAFTIG SAMFUNN

Nåværende beskrivelse av målet:

«Kommunen skal tilrettelegge for et moderne og ressursmessig bærekraftig samfunn som også ivaretar kommende generasjoners behov. Dette betyr at all utvikling i kommunen skal være bærekraftig, og at bærekraftbegrepet skal stå sentralt i alt arbeidet vi gjør og på alle nivå i kommunen.» **Handlings- og økonomiplan 2022-2025**

Kommuneplanmålet er i tråd med følgende bærekraftsmål:

Mål 2: Utrydde sult

En mangfoldig matproduksjon fra hav og land er viktig for å opprettholde matsikkerhet, verdiskaping, sysselsetting, bosetting og kulturlandskap i hele landet. Bærekraftig bruk og forvaltning av ressursene på land og i havet danner grunnlaget for en effektiv nasjonal produksjon.

God dyre- og plantehelse er nødvendig. En aktiv bruk av og et sterkt vern om arealressursene er en forutsetning for å nå produksjonsmålet. Oppdatert nasjonal jordvernstrategi legger til grunn at jordvern betyr vern av arealer med dyrket og dyrkbar mark, og av jordsmonnet.

Mål 6: Rent vann og gode sanitærforhold

Gammelt ledningsnett og lav fornyelsestakt av vann- og avløpsnettet er en utfordring i mange kommuner. Det forringer drikkevannskvaliteten samtidig som om lag 30 prosent av alt rensset drikkevann går tapt på grunn av dårlig ledningsnett. Utfordringene vil forsterkes av klimaendringene, noe kommunene må ta høyde for i samfunns- og arealplanleggingen, beredskapen og i vann- og avløpssektoren.

Mål 7: Ren energi til alle

Norge har god tilgang på fornybare energiresurser, hovedsakelig gjennom vannkraft.

Utbygging av ny fornybar kraft må være lønnsom, og skje i et tempo og omfang som ikke gir uakseptable virkninger for lokalsamfunn og viktige miljø- og samfunnsinteresser. Det skal være en balansert utbygging basert på grundige avveininger av fordeler og ulemper for samfunnet. Våre fornybare energiresurser skal forvaltes slik at de kommer lokalsamfunnene, nasjonen og fremtidige generasjoner til gode.

Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Mål 11 er det eneste bærekraftsmålet med geografisk nyansering. Det gjør at målet både er relevant som en tematisk avgrensning for byutvikling og lokal samfunnsutvikling, men også at det griper inn i en rekke av de andre målene og delmålene. Gjennom nasjonale forventninger til lokal og regional planlegging stilles det eksempelvis krav til at bærekraftsmålene i sin helhet skal ligge til grunn for planleggingen, jf. delmål om deltakende, integrert og bærekraftig samfunnsplanlegging.

Samfunns- og arealplanleggingen bør legge til rette for en sosial miks, bidra til attraktivitet og stabilitet i bomiljøene og til sosialt inkluderende omgivelser som stimulerer til aktivitet. Et viktig prinsipp i Agenda 2030 og bærekraftsmålene er at ingen skal utelates. Regjeringen forventer at kommunene gjennom sin arealplanlegging sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning.

Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer.

Alle skal bo trygt og godt. Boligen dekker et av våre mest grunnleggende behov, og er spesielt viktig for barn og unge. Boligen bidrar til tilhørighet, den gir fysisk trygghet, den skaper identitet, og den er en viktig sosial arena. Og omvendt – det å bo dårlig eller være bostedsløs har en negativ påvirkning på helse og livskvalitet. Boligmarkedet kan både bidra til å skape og forebygge ulikhet. Sosial bærekraft skal derfor være et premiss for boligbygging og områdeutvikling på lik linje med miljømessig og økonomisk bærekraft.

Med en økende andel eldre øker behovene for boliger som er gode å bli gamle i. Regjeringen har igangsatt et arbeid med fremtidens boformer for eldre, slik at vi kan legge til rette for gode og tilpassede boligløsninger både for dem som ønsker å bli boende hjemme, og for dem som søker kollektive boformer eller heldøgns omsorgsplasser. Det er også et stort potensial for at eldre selv tilpasser sin bolig, men mange utsetter dette. I

program for et aldersvennlig Norge inngår en kampanje for å planlegge egen alderdom hvor det å øke bevissthet om selv å ta ansvar for en egnet bolig som eldre inngår.

Regjeringen legger vekt på at arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven fremmer utvikling av bærekraftige byer og tettsteder, og at potensialet for fortetting, transformasjon og gjenbruk av arealer og eksisterende bygninger bør utnyttes før nye utbyggingsområder blir tatt i bruk.

Regjeringen forventer at kommunene vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Hvordan byer, lokalsamfunn og nærmiljøer utvikles betyr mye for folks tilhørighet, helse og livskvalitet. Bruk, ombruk, gjenbruk og transformasjon av bygninger og arealer kan bidra til at kulturhistoriske verdier ivaretas og kulturmiljøer vitaliseres. Når kulturmiljø brukes som en ressurs i utviklingen av byer og lokalsamfunn, bidrar det til å bygge opp om steders identitet, egenart og historisk tidsdybde.

Utfordringene med håndtering av overvann i byer og tettsteder øker.

Kompetanse og kapasitet på planfeltet er avgjørende for effektiviteten og kvaliteten på samfunns- og arealplanleggingen. Det er viktig at kommunene har tilstrekkelig kompetanse til å lage lokale analyser, basert på både nasjonal statistikk og lokalt innsamlet kunnskap.

Mål 13: Stoppe klimaendringer

Klimaendringer er en global utfordring som krever forpliktende globalt samarbeid. Dette samarbeidet skjer innenfor rammen av FNs klimakonvensjon og Parisavtalen. Gjennom Parisavtalen har partene blitt enige om at den globale oppvarmingen må holdes godt under to grader sammenlignet med førindustriell tid – og vi skal tilstrebe å begrense oppvarmingen til 1,5 grader.

Regjeringen vil øke avgiftene på utslipp av klimagasser og samtidig senke andre skatter og avgifter for de gruppene som blir truffet av avgiften. Regjeringen vil stille klimakrav i flere offentlige kjøp.

I de største byområdene skal klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange (nullvekstmålet). Byvekstavtalene er regjeringens viktigste virkemiddel for å sikre nullvekst i persontransport med bil i byområdene.

Konsekvensene av et endret klima, i og utenfor landegrensene, rammer natur, samfunn og enkeltmennesker i Norge. Klimaendringene innebærer utfordringer på tvers av sektorer, aktører og samfunnsområder, og påvirker alle bærekraftsmålene. Mange byer og lokalsamfunn er bygget i områder som allerede er utsatt for økt risiko for flom og skred. Kommunene skal kartlegge slike områder som en del av sin planlegging. Husene og veiene som finnes, og som bygges nå, vil stå i mange tiår fremover. Ved nybygging må det tas hensyn til forventede endringer i klima gjennom byggenes levetid. Dette innebærer blant annet å ikke bygge i områder som er spesielt utsatt for flom og skred, og at det som bygges skal være robust nok. Når konsekvensene av klimaendringene vurderes i planprosessene, mener regjeringen at høye alternativer fra nasjonale klimafremskrivninger skal legges til grunn for arbeidet med klimatilpasning.

Mål 14: Livet i havet

Norge er avhengig av å kunne høste fra et rent og rikt hav, fordi vi er en stor sjømatnasjon, men også for å høste og produsere ren mat. Nåværende og fremtidig verdiskaping er avhengig av god miljøtilstand og et rikt naturmangfold i Norges kyst- og havområder og en bærekraftig forvaltning av marine ressurser.

Marin forsøpling og spredning av mikroplast er en av vår tids raskest økende miljøproblemer og bidrar til å sette ytterligere press på havmiljøet.

Godt og egnet areal er en forutsetning for havbruk og for bærekraftig vekst i havbruk..

Mål 15: Livet på land

For å nå bærekraftsmål 15 er det nødvendig med en god og helhetlig politikk for naturmangfold, landbruk, og vannforvaltning, samt planlegging og styring av arealbruken. Bekjempelse av miljøkriminalitet er også viktig..

Det samlede areal- og naturressursgrunnlaget må forvaltes bærekraftig for å bidra til oppfyllelse av sentrale samfunns mål og en rekke mål og delmål i 2030-agendaen. Det er summen av arealinngrep som er den største utfordringen for en bærekraftig arealforvaltning på land. Mange arealinngrep som hver for seg virker små, kan i sum over tid få stor negativ virkning for naturmangfold, klima, jordvern og reindriftens arealer.

Kommunene er den viktigste forvalteren av arealene i Norge. Hvordan kommunene forvalter sine arealer gjennom arealplanleggingen har dermed stor betydning for om Norge når bærekraftsmål 15. Matjord er en

kritisk ressurs, og i oppdatert jordvernstrategi foreslår regjeringen derfor å forsterke målet om å begrense nedbyggingen av matjord, jf. mål 2.

MÅL: I SOLA GIR EN SOLID ØKONOMI OSS HANDLEKRAFT

Nåværende beskrivelse av målet:

«Kommunen skal, gjennom omstillingsprosesser og med fokus på solid og god økonomi, sørge for gode tjenester i fremtiden. Det er nødvendig for å skape et godt lokalsamfunn og legge til rette for en samskapende kommune.» **Handlings- og økonomiplan 2022-2025**

Kommuneplanmålet er i tråd med følgende bærekraftsmål:

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Gjennom de siste tiårene har Norge hatt høyere økonomisk vekst og lavere ledighet enn de fleste andre industriland. Gode og forutsigbare rammebetingelser for næringslivet, et fleksibelt arbeidsmarked og balansert samarbeid mellom arbeidslivets parter har understøttet denne utviklingen. Samtidig har vi fått betydelige vekstimpulser fra oljevirkosheten.

I årene fremover vil vekstimpulsene fra petroleumsnæringen gå ned og andre næringer må bidra til å trekke opp veksten. I årene som kommer vil petroleumsproduksjonen avta og oljefondet vokse saktere. Perioden med sterk vekst i bruken av olje- og fondsinntekter er over. Samtidig vil utgiftene til pensjoner, helse og omsorg fortsette å øke i takt med en økende andel eldre. Det er et gode for samfunnet og den enkelte at vi lever lenger. Men færre yrkesaktive per pensjonist vil svekke skatteinngangen, og aldringen av befolkningen vil gi økte utgifter til pensjon og økt etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester, selv om vi også ser at flere eldre har bedre helse og mer ressurser enn før.

Om få år vil statens utgifter øke raskere enn inntektene. Gjennom to tiår har det vært store midler til rådighet til finansiering av nye tiltak, uten at andre utgiftsposter måtte nedprioriteres. Fremover må vedtatte planer, nye satsinger og utforutsette utgifter i større grad dekkes inn gjennom omprioriteringer og reduksjon i andre utgifter. Samtidig må det gjennomføres tiltak som øker handlingsrommet i budsjettene, enten ved å øke inntektene eller ved å dempe utgiftsveksten på lengre sikt. Bedre ressursbruk og omprioriteringer må til for at vi skal kunne fortsette å utvikle velferdssamfunnet

For å lykkes med et lønnsomt næringsliv med god omstillingsevne er avgjørende. I tillegg bør det prioriteres å legge til rette for ordinære arbeidsmarkedstiltak, lokalt initierte ungdomstiltak og aktiviteter spesielt tilpasset unge. Et mer målrettet og kunnskapsbasert forebyggende arbeidsmiljøarbeid i virksomhetene vil bidra til et helsefremmende arbeidsliv, som samtidig ivaretar et viktig konkurransefortrinn for norske virksomheter.

Mål 10: Mindre ulikhet

I global sammenheng er Norge et land med lav inntektsulikhet og høy sosial mobilitet. Den norske lønnsdannelsesmodellen bidrar til å holde lønnsulikheten på et forholdsvis lavt nivå. Samtidig har sysselsettingen over tid vært høy og ledigheten lav.

Ulikheten i fordelingen av formue har økt noe over tid. Utvikling i boligpriser har blant annet bidratt til dette. Bolig utgjør rundt 70 prosent av husholdningenes bruttoformue. Regjeringen vil at flest mulig skal ha mulighet til å eie sin egen bolig og har flere tiltak for å hjelpe flere vanskeligstilte til å gjøre det.

Regjeringen vil fortsette å arbeide for et samfunn med tillit, små forskjeller og muligheter for alle, i hele landet. Blir ulikheten i fordelingen av de økonomiske ressursene for stor, kan det bidra til å forringe den enkeltes muligheter i livet og svekke oppslutningen om viktige samfunnsinstitusjoner. Det er derfor et mål å redusere sosiale ulikheter og øke mulighetene for den enkelte til å delta og bidra i arbeids- og samfunnsniv. Våre muligheter til å lykkes som voksne påvirkes av hvilken start vi får i livet.

Mennesker med funksjonsnedsettelse kan velge hvor de bor, ta utdanning og delta i arbeidslivet og dagliglivet på lik linje med andre.

Regjeringen vil også skape et aldersvennlig samfunn hvor eldre ikke møter hindringer for deltakelse.

Frivillig sektor har spilt, og spiller fortsatt, en viktig rolle i oppbyggingen av velferdssamfunnet

Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Det er regjeringens ambisjon at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som utnytter ressursene bedre. Økt og mer effektiv bruk av fornybare biologiske ressurser innenfor bærekraftige rammer er sentralt for grønn omstilling.

Næringsliv og forbrukere i hele landet bidrar til smartere løsninger. Stadig mer bevisste forbrukere og virksomheter etterspør bærekraftige varer og tjenester. Dette gir anledning for verdiskaping i ny, bærekraftig næringsvirksomhet og til bruk av nye forretningsmodeller. Ansvarlig næringsliv handler om hvilket ansvar næringslivsaktører forventes å påta seg for mennesker, samfunn og miljø som påvirkes av deres virksomhet.

Hvert år kjøper offentlig sektor inn varer og tjenester for om lag 600 milliarder kroner. Hvordan disse pengene brukes har betydning for hvor bærekraftig, digital og innovativ offentlig sektor blir, og også for hva slags næringsliv vi får. Det er et betydelig handlingsrom for samarbeid mellom offentlige og private aktører for å fremme innovasjon i anskaffelsesprosessen. Grønne offentlige anskaffelser bidrar til redusert miljøbelastning, fremmer grønn næringsutvikling og grønne leverandørkjeder. Offentlige anskaffelser skal først og fremst bidra til å fremme gode og rimelige tjenester for innbyggerne.

Gode offentlige anskaffelser kan gi et viktig bidrag til å oppfylle bærekraftsmålene. Anskaffelser skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser.

MÅL: I SOLA ER VI KREATIVE OG TAR I BRUK NYE LØSNINGER

Nåværende beskrivelse av målet:

«Kommunen skal vise mot til å prøve nye løsninger, utforske mulighetsrom og legge til grunn av velferdstilbud. Satsning på nye løsninger gjennom blant annet digitalisering og innovasjon, vil gjøre det mulig for oss å utvikle tjenester mer effektivt og sørge for at knappe menneskelige ressurser brukes der de behøves mest. Dette forutsetter at våre ansatte er rustet til å håndtere de nye samskaping i tjeneste- og organisasjonsutviklingen verktøyene og måtene vi arbeider på.» **Handlings- og økonomiplan 2022-2025**

Kommuneplanmålet er i tråd med følgende bærekraftsmål:

Mål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur

Kostnadsnivået i Norge er høyt i internasjonal sammenheng, men den høyt utdannede arbeidskraften har samtidig relativt lave lønninger. For å være konkurransedyktig må norsk næringsliv ha medarbeidere blant de mest kompetente i verden innenfor sine fagområder. Det er et mål å legge til rette for et mest mulig kunnskapsbasert og mangfoldig næringsliv med god omstillings- og verdiskapingsevne. Teknologisk utvikling kan føre til at arbeidsoppgaver forsvinner, men også at nye arbeidsoppgaver oppstår. Det kan skje raskt, og nye oppgaver vil ofte kreve en annen kompetanse enn de ansatte har i dag. Læring hele livet er derfor viktig.

Økt internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid og klimasamarbeid med EU er en viktig drivkraft. Gjennom EØS-avtalen deltar Norge i det europeiske forskningsområdet (ERA) og i verdens største forsknings- og innovasjonsprogram, Horisont Europa (2021–2027).

Fylkeskommunene og kommunene støtter også opp om lokalt næringsliv, og fylkeskommunene mobiliserer og kvalifiserer til forskning. Økt innovasjon i offentlig sektor er en av regjeringens hovedstrategier for å løse samfunnsutfordringene i årene fremover, jf. Meld. St. 30 (2019–2020) En innovativ offentlig sektor – kultur, ledelse og kompetanse. Bruk av innovative innkjøp og andre former for utviklingsamarbeid vil stimulere nyskaping i næringslivet.

Digital transformasjon endrer de grunnleggende måtene virksomheter løser sine oppgaver på

Målet er at brukerne (innbyggerne, næringsliv og frivillig sektor) skal oppleve én digital offentlig sektor.

VISJON: ANSVAR FOR HVERANDRE

Justert beskrivelse av visjon:

For solasamfunnet skal kommunens visjon være en veiviser for hvordan kommunen skal utvikle seg. Visjonen skal inspirere til engasjement og innsats, og vise vei for både folkevalgte, administrasjonen, næringslivet, frivillige og kommunens innbyggere. Med dette ønsker vi at visjonen skal være til for hele Sola, og at den fremfor alt skal være støttende i styring av kommunen, veiledende i beslutninger og retningsgivende for alt arbeid kommunen foretar seg.

Ansvar for hverandre har vært solasamfunnets visjon siden 1998, og handler om å ta ansvar for de ulike mulighetene regionen og kommunen byr på. Visjonen gir uttrykk for en ønsket positiv bærekraftig utvikling, både for den enkelte innbygger og for kommunen som tjenesteutvikler. Visjonen er **også vår operasjonalisering av FNs bærekraftsmål nr.17** – samarbeid for å nå målene. Av FN er mål nr. 17 løftet frem som en forutsetning for å nå alle de andre bærekraftsmålene. På samme vis som vår visjon er en forutsetning for å lykkes med de strategiske målene.

Muligheter og løsninger skal komme hele kommunen til gode, og sikre bærekraftig utvikling for både dagens og fremtidige generasjoner. Med Ansvar for hverandre har vi en visjon som taler for at kommunen skal – ved hjelp av kompetente medarbeidere, kunnskapsbaserte beslutninger, flerfaglig samarbeid, samhandling og samskaping – ta vår del av ansvaret.

Men, Ansvar for hverandre handler ikke bare om kommunens rolle.

Ansvar innebærer å ta ansvar for seg selv, for hverandre og for felleskapet. Begrepet ansvar gjelder ikke bare for en folkevalgt, en saksbehandler i kommunen, en lærer eller en innbygger, men henvender også til det felles ansvaret solasamfunnet har for å legge til rette for kommende generasjoner. Innbyggernes innsats har stor betydning. Valgene hver av oss gjør i hverdagen, kan påvirke i positiv eller negativ retning. Som enkeltmennesker kan vi også gjøre gode valg for egen helse og bidra i det sosiale fellesskapet lokalt, nasjonalt og globalt. Vi skal strekke oss etter å skape et solasamfunn hvor vi i felleskap hjelper dem som har brukt for det.

Visjonen er dermed ensbetydende med samhandling, samarbeid og samskaping. Samskaping innebærer å skape et godt lokalsamfunn og et best mulig liv for den enkelte – sammen. Samskaping skjer mellom kommunen, lokalsamfunnet, frivillige lag og foreninger og næringsliv, mens samhandling og samarbeid skal skje på tvers av fag, tjeneste og nivå.

Visjonen er i tråd med følgende bærekraftsmål:

Mål 17: Samarbeid for å nå målene

For å lykkes må vi samarbeide innenfor og på tvers av alle områdene. En nøkkelfaktor i arbeidet med bærekraftsmålene er å involvere og engasjere alle aktører til felles innsats – også innbyggerne. Mange frivillige organisasjoner og grupper er svært aktive og ønsker å bidra til en bærekraftig verden både gjennom egne valg og gjennom å påvirke politikken.

Se på innbyggerne som en ressurs. Styrke dialogen med innbyggerne gjennom aktiviteter for sosial bærekraft. Sosial bærekraft handler om tilhørighet og å sikre innbyggerne like muligheter til å delta i samfunnet. Målet er å legge til rette for at satse på nytenking og oppnå en bærekraftig og innovativ offentlig sektor, som evner å imøtekomme utfordringene. For å oppnå resultater er det helt avgjørende at annen politikk, andre aktører og andre finansieringskilder trekker i samme retning. Samstemthet – kommunen sin samfunnsutvikling skal ikke ha negative effekter på nærliggende kommuner. Flere kommuner – en region! Føre en samstemt politikk for bærekraftig utvikling, slik at lokal og regional politikk bidrar til å nå bærekraftsmålene.

**Sola
kommune**